

Litispendența și conexitatea în procesul civil internațional

Lect. univ. dr. Sergiu POPOVICI*
Facultatea de Drept
Universitatea de Vest din Timișoara

Abstract

The coming into force of the new Romanian Civil Procedure Code, on February 15th 2013, has resulted in new rules on the civil trial with a foreign element, repealing the last remaining articles of Law no. 105/1992. The purpose of this paper is to provide a general analysis of the new legal provisions concerning international lis pendens and related actions, correlating them with the former regulation and relevant jurisprudence, as well as the European legislation with which it might come into conflict.

Keywords: *international jurisdiction, lis pendens, related actions*

Rezumat

Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă pe 15 februarie 2013, au fost introduse noi reguli privind procesul civil cu element de extraneitate, care abrogă articolele din Legea nr. 105/1992 încă rămase în vigoare după intrarea în vigoare a noului Cod civil. Scopul prezentei lucrări constă în analiza noilor dispoziții legale în materia litispendenței și conexității internaționale, corelarea lor cu vechea legislație și jurisprudență relevante, precum și cu legislația europeană cu care ar putea intra în conflict.

Cuvinte-cheie: *competența internațională, litispendență, conexitate*

1. Precizări introductive

Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă a ieșit din vigoare și ultima parte a Legii nr. 105/1992 privind normele de procedură în materia dreptului internațional privat.

Cartea a VII-a a noului act normativ preia în mare parte reglementarea din cadrul Legii nr. 105/1992, instituind cu toate acestea o serie de modificări ale

---

* sergiu.popovici@drept.uvt.ro

conceptelor inițiale, reglementând de asemenea cu titlu de noutate mai multe instituții ale procesului civil internațional.

Scopul prezentelor lucrări îl constituie analiza dispozițiilor din Cartea a VII-a a noului Cod de procedură civilă în ceea ce privește litispendența și conexitatea în procesul civil internațional, instituții cu caracter de noutate raportat la vechea reglementare și corelarea lor cu legislația europeană relevantă în materie.

2. Conflictul de jurisdicții – element al dreptului internațional privat

În mod tradițional, domeniul dreptului internațional privat a fost împărțit între conflictele de legi, condiția juridică a străinului și conflictele de jurisdicții¹.

Conflictul de legi intervine atunci când un raport juridic cu element de extraneitate este susceptibil a fi reglementat de legile mai multor state cu care respectivul raport prezintă legătură. *Norma conflictuală* este acea normă care soluționează conflictul de legi, în sensul că indică, din statele cu care raportul juridic prezintă legături, pe cel care va determina legea aplicabilă.

Condiția juridică a străinului constă în totalitatea drepturilor și obligațiilor pe care le poate avea străinul, persoană fizică sau juridică, în fața autorităților forului. S-a arătat că dacă străinilor nu le sunt recunoscute niciun fel de drepturi, atunci instanțele de judecată vor aplica întotdeauna *lex fori* pentru soluționarea litigiilor, deci nu pot exista conflicte de legi².

În mod necesar, prima etapă într-un litigiu cu element de extraneitate o constituie verificarea de către instanța sesizată a propriei competențe. Din punctul de vedere al dreptului internațional privat, aceasta înseamnă stabilirea următorului aspect: revine competența de a soluționa litigiul instanțelor din statul unde acesta a fost dedus judecării sau, dimpotrivă, sunt competente instanțele din alt stat?

Competența instanțelor dintr-un anumit stat, ca obiect al determinării în dreptul internațional privat, a mai fost denumită și competență internațională. Etapa determinării competenței generale de drept internațional privat este prealabilă verificării competenței interne. Cu alte cuvinte, odată stabilită competența instanțelor dintr-un anumit stat, mai trebuie deslușit și care dintre instanțele acestui stat va fi competentă să judece litigiul. În dreptul intern din România, competența este materială și teritorială, conform dreptului procesual civil.

---

¹ Pentru detalii, a se vedea: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 32-35; I. Macovei, *Drept internațional privat – în reglementarea Noului Cod civil și de procedură civilă*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 5-9; A. Fuerea, *Drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București 2005, p. 21 și urm.; D.A. Sitaru, *Drept internațional privat – Tratat*, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 45 și urm.

² A se vedea I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 34.

Prin urmare, nu suntem în prezența unui conflict propriu-zis de competență. Instanța sesizată nu va alege statul ale căror instanțe sunt competente din mai multe state care au legătură cu procesul; ea va putea stabili doar dacă instanțele statului de care aparține sunt sau nu general competente să judece litigiul.

Normele de competență nu sunt, în lumina celor de mai sus, norme conflictuale, întrucât nu stabilesc indirect ce reguli urmează a fi aplicate raportului cu element de extraneitate; ele sunt norme materiale, care afectează direct raportul juridic de drept procesual civil, în sensul că vor determina nemijlocit dacă instanțele forului sunt sau nu competente să judece litigiul dedus judecătii, fără însă a reglementa competența unor instanțe străine, spre deosebire de normele conflictuale care, în anumite situații, trimit la legea străină.

Rezumând, competența în dreptul internațional privat determină instanțele unei țări în raport cu cele ale unei alte țări cu care litigiul ar putea avea legătură. După ce se determină această competență, se pune problema de a stabili care anume instanță din acel stat este chemată să soluționeze litigiul. Soluția asupra conflictului de competențe influențează legea aplicabilă în mod indirect, în sensul că odată reținută competența, instanța sesizată va aplica propriile norme conflictuale pentru a determina legea aplicabilă.

3. Litispendența internațională

Potrivit art. 1.075 alin. (1) NCPC, „când o cerere este pendinte în fața unei instanțe străine și este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de recunoaștere sau de executare în România, instanța română sesizată ulterior cu o cerere între aceleași părți, având același obiect și aceeași cauză, poate suspenda judecata până la pronunțarea hotărârii de către jurisdicția străină. Instanța română va respinge cererea când hotărârea străină pronunțată este susceptibilă de a fi recunoscută conform dispozițiilor prezentei cărți”. Alin. (2) al acestui text normativ prevede că „în cazul suspendării prevăzut la alin. (1), dacă jurisdicția străină se declară necompetentă sau dacă hotărârea străină pronunțată nu este susceptibilă de a fi recunoscută în România, instanța română repune procesul pe rol la cererea părții interesate”. În final, conform alin. (3), „faptul că o cauză este sau nu pendinte în fața jurisdicției străine se determină conform legii statului în care are loc procesul”.

Conform art. 156 din Legea nr. 105/1992, „competența instanțelor române, stabilită conform art. 148-152, nu este înlăturată prin faptul că același proces sau un proces conex a fost dedus în fața unei instanțe judecătorești străine”. Vechiul act normativ nu recunoștea astfel niciun efect litigiilor în curs de judecată în străinătate, chiar dacă acestea aveau același obiect sau o strânsă legătură cu procesul aflat pe rolul unei instanțe române legal investite.

Soluția a fost pe bună dreptate criticată, lăsând deschisă posibilitatea ca același litigiu să fie dezbătut, în paralel, și în fața unei instanțe străine competente, și în fața instanței române sesizate, dacă aceasta era competentă conform Legii nr. 105/1992³.

Noul Cod de procedură civilă, înlăturând fostul art. 156 din Legea nr. 105/1992, este superior din punctul de vedere al principiului potrivit căruia un litigiu existent pe rolul unei instanțe străine nu poate fi în totalitate ignorat de instanța română sesizată cu o cerere având același obiect.

Asemănător conexității internaționale, pe care o vom analiza la punctul următor, litispendența internațională a fost calificată în doctrină ca o excepție de procedură, absolută și dilatorie, având un rang superior litispendenței și conexității de drept comun, în sensul că instanțele confruntate cu ambele categorii de excepții vor fi ținute să le soluționeze mai întâi pe cele de rang internațional⁴.

În ceea ce privește elemente de litispendență în raport cu instanțe din alte state membre ale Uniunii Europene, prevederile interne din noul Cod de procedură civilă nu se aplică, atât prin prisma supremației dreptului european, cât și prin efectul art. 1.064 NCPC, care consacră expres această soluție.

Potrivit art. 27 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001⁵, „în cazul în care cereri având același obiect și aceeași cauză sunt introduse între aceleași părți înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei

---

³ Posibilitatea ca instanțele din state diferite să se declare deopotrivă competente nu este deloc ieșită din comun, tocmai datorită reglementării competenței în dreptul internațional privat. Conform noului Cod de procedură civilă, instanțele române sunt competente dacă este incidentă cel puțin una dintre situațiile reglementate la art. 1.078-1.089 sau art. 1.069; reglementări similare în legislațiile altor state ar lăsa deschisă posibilitatea ca instanțele din aceste state să se declare la rândul lor competente în ipoteze care ar atrage și competența instanțelor române. Mai mult, inclusiv reglementarea unitară a competenței, prin regulamentele europene, lasă deschisă posibilitatea ca instanțele din diferite state membre să se declare deopotrivă competente, fiecare utilizând alt criteriu (de exemplu instanțele dintr-un stat membru sunt competente pentru că acolo are domiciliul pârâtul, iar instanțele din alt stat membru sunt de asemenea competente pentru că acolo este locul executării unei obligații contractuale). Acesta este motivul pentru care litispendența este reglementată inclusiv la nivel european.

⁴ A se vedea L. Dănilă Cătuna, *Excepțiile de litispendență și de conexitate în procesul civil internațional reglementat de Noul Cod de procedură civilă*, în *Noile coduri ale României. Studii și cercetări juridice*, p. 478, 482,483 și 488

⁵ Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, va fi abrogat odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1215/2012, respectiv în data de 10 ianuarie 2015. La nivel european există o reglementare procedurală în domeniul dreptului familiei, Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului nr. 1347/2000. Pentru o enumerare a regulamentelor europene care reglementează procedura de judecată, competența și efectele hotărârilor străine, a se vedea F.G. Păncescu, în G. Boroi ș.a., *Noul Cod de procedură civilă – Comentariu pe articole*, vol. II, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 680.

instanțe sesizate”. Alin. (2) arată că „dacă se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia”. Nu în ultimul rând, art. 29 din același act normativ, „dacă acțiunile intră în competența exclusivă a mai multor instanțe, orice instanță, alta decât cea care a fost sesizată inițial, își declină competența în favoarea acesteia din urmă”.

Modalitatea concretă de reglementare a litispendenței internaționale la care a recurs legiuitorul prin art. 1.075 NCPC se îndepărtează de stilul consacrat prin regulamentele europene, fiind însă, așa cum vom arăta, cel puțin deficitară.

S-a precizat în doctrină⁶ că pentru a exista o situație de litispendență internațională, trebuie întrunite anumite condiții:

- între litigiul dedus în fața instanței străine și cel cu care a fost sesizată instanța română să existe identitate de părți, obiect și cauză;

- litigiile să fie pendinte, adică la momentul sesizării instanței române, o instanță străină să fi fost deja sesizată cu litigiul, în accepțiunea determinată de dreptul său propriu;

- ambele instanțe să fie deopotrivă competente;

- ambele instanțe să fie judiciare, litispendența cu o cauză aflată pe rolul unui tribunal arbitral nefiind posibilă.

Cât privește celelalte condiții⁷, încercând să reproducem pașii pe care îi reglementează alin. (1) și (2) din art. 1.075 NCPC,

1. mai întâi, instanța română sesizată trebuie să verifice dacă este previzibilă că hotărârea dată în străinătate va fi susceptibilă de executare.

- dacă da, are *posibilitatea* de a suspenda cauza, dar poate judeca litigiul în continuare;

- dacă nu, este obligată să judece litigiul în continuare.

Incertitudinea juridică a art. 1.075 alin. (1) NCPC depășește orice limită a rezonabilului. Susceptibilitatea de executare sau recunoaștere este ea însăși o noțiune relativ vagă; previzibilitatea susceptibilității practic se traduce cu arbitrarul. Cu alte cuvinte, va fi aproape imposibil de cenzurat o soluție prin care s-a dispus suspendarea unui litigiu de către o instanță română pe motiv că este previzibilă că o hotărâre ce se va da în străinătate va fi susceptibilă de recunoaștere în România.

---

⁶ A se vedea S. Deleanu, în I. Deleanu, V. Mitea, S. Deleanu, *Noul Cod de procedură civilă – Comentarii pe articole*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 531. Autorii arată în mod judicios că excepția de litispendență poate opera indiferent de natura litigiului și nu este incidentă când litigiul este de competența exclusivă a instanțelor române.

⁷ Cu privire la „pronosticul” pe care trebuie să-l efectueze instanța sesizată în ceea ce privește susceptibilitatea recunoașterii în viitor a hotărârii străine, s-a arătat că instanța care judecă cererea, analizând excepția litispendenței, trebuie să intre în fondul problemei *exequatur*-ului, chiar dacă nu ar avea competența să judece pe cale principală cererea de *exequatur*: F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 697. Deși discutabilă sub aspectul oportunității sale, soluția opinăm că este într-adevăr impusă de textele legale.

2. în continuare, analizând previzibilitatea susceptibilității de recunoaștere sau executare a unei hotărâri străine ce se va pronunța în viitor, instanța română sesizată poate constata că respectiva hotărâre va fi chiar susceptibilă de recunoaștere (adică susceptibilitatea de recunoaștere este mai mult decât previzibilă, este chiar certă). În această situație, este obligată să respingă cererea. Deși nu se prevede expres, soluția respingerii ar trebui întemeiată pe art. 1.070 alin. (1), urmând a-i fi aplicat același regim juridic.

3. dacă a optat pentru suspendare (prima posibilitate de la pct. 1), considerând că este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de executare sau recunoaștere în România, art. 1.075 alin. (2) NCPC recunoaște două posibilități:

- dacă jurisdicția străină s-a declarat incompetentă; sau

- dacă între timp se ajunge la concluzia că deși era previzibil că va fi susceptibilă de executare, totuși hotărârea străină ce se va pronunța nu va fi susceptibilă de executare sau recunoaștere,

cauza urmează a fi repusă pe rol și judecată în continuare.

Deși legea nu prevede, dacă ulterior suspendării pe motiv că viitoarea hotărâre străină este previzibilă că ar putea fi susceptibilă de recunoaștere sau executare, se constată că hotărârea străină este chiar susceptibilă de recunoaștere, soluția nu poate fi decât respingerea cererii ca nefiind de competența instanțelor române⁸, similar cu teza a II-a a alin. (1) din art. 1.075 NCPC.

Legea nu prevede însă ce se întâmplă dacă instanța română stabilește că hotărârea ce se va da în străinătate este cu certitudine susceptibilă de recunoaștere, și drept urmare respinge cererea în temeiul art. 1.075 alin. (1) teza a II-a NCPC, dar între timp jurisdicția străină se declară incompetentă. Cu alte cuvinte, hotărârea străină, ce s-a apreciat că va fi susceptibilă de recunoaștere sau executare în România, nu se mai pronunță din varia motive. Credem că într-o astfel de situație, o nouă cerere poate fi formulată în România fără a se putea invoca autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri⁹.

Concluzionând, reglementarea internă a litispendenței internaționale este mai mult decât criticabilă, și poate conduce la soluții chiar mai puțin preferabile decât cele date sub imperiul fostului art. 156 din Legea nr. 105/1992, care nu recunoștea niciun fel de efect litigiului aflat pe rolul unei instanțe străine.

Subliniem cu această ocazie că prevederile analizate mai sus se aplică doar atunci când:

⁸ În sensul că această hotărâre ar trebui atacată cu recurs, a se vedea F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 697.

⁹ În literatura de specialitate s-a opinat că, mai mult decât atât, ar trebui lăsată deschisă posibilitatea reluării oricând a judecății după pronunțarea suspendării, nu doar după pronunțarea hotărârii instanței inițial sesizate, pentru a se preveni prelungirea prea mult a litigiului din România – F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 697.

- instanța străină nu se află într-un stat membru al UE; sau
- când litigiul nu este cuprins în sfera de aplicabilitate a regulamentelor europene; sau
- când nu există convenții internaționale care prevăd alte soluții.

Curtea de Justiție a Comunităților Europene (actualmente Curtea de Justiție a Uniunii Europene) a arătat că în accepțiunea art. 21 al Convenției de la Bruxelles (actualul art. 27 din Regulamentul nr. 44/2001), termenul de litispendență are o accepțiune autonomă, independentă de înțelesurile pe care legislațiile interne o conferă aceleiași noțiuni. Curtea a interpretat în sens larg conceptul de *lis pendens*, arătând că textul legal se aplică și în situația în care o parte cere rezilierea unui contract într-un stat membru, pe rolul instanțelor din alt stat membru existând o acțiune având ca obiect executarea aceluiasi contract¹⁰.

Soluția consacrată de Regulamentul nr. 44/2001, similară și în celelalte acte normative europene în domeniu, este cea a obligației instanței ulterior sesizate (în cazul nostru al instanței române) de a suspenda cauza. Momentul până la care durează suspendarea este, în mod firesc, cel în care se pronunță o soluție asupra competenței instanței europene mai întâi sesizate.

Mai departe, dacă aceasta se declară necompetentă, litigiul purtat în fața instanțelor române poate fi repus pe rol. Situația devine interesantă dacă se stabilește că instanța inițial sesizată este totuși competentă.

Art. 27 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede că instanța sesizată ulterior își *declină competența* în favoarea acesteia. În procedura civilă internă, însă, modalitatea concretă în care competența de soluționare a unei cauze poate fi declinată către o instanță străină nu este reglementată. Soluția respingerii acțiunii, prevăzută la art. 1.070 NCPC, deși nu aduce atingere în vreun fel hotărârii prin care s-a stabilit competența instanței străine, este incompatibilă cu prevederea din actul normativ european.

Considerăm că procedura declinării competenței în favoarea altei instanțe europene trebuie reglementată separat¹¹, lipsind un alt instrument european în acest sens¹², iar instanțele române sunt obligate, indiferent de existența unor

---

¹⁰ CJCE, cauza 144/86, *Gubisch Maschinenfabrik KG vs. Giulio Palumbo*, Hotărârea din 8 decembrie 1987.

¹¹ Intrarea în vigoare a noului Cod de procedură civilă ar fi fost un bun prilej în acest sens, ținând cont de faptul că încă de la aderarea României, soluția declinării era obligatorie în caz de litispendență cu un litigiu pe rolul instanțelor din Uniunea Europeană, cuprins în domeniul de aplicare a regulamentelor relevante în materie. Textul regulamentului a fost reluat literal de Legea nr. 187/2003, fără particularizări, iar O.U.G. nr. 119/2006 nu prevede detalieri în acest sens.

¹² În sensul că reglementarea europeană a litispendenței, inclusiv a procedurii declinării pe acest motiv are caracter autonom, și nu se completează cu prevederile de drept intern similare, a se vedea F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 698.

măsurile concrete de aplicare, să pronunțe soluția declinării dacă sunt îndeplinite cerințele art. 27 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001. Tot astfel, ar trebui să existe și norme care să reglementeze soarta unei cauze pe care o instanță dintr-un alt stat membru o declină, în temeiul aceluiași text legal, în favoarea unei instanțe române.

4. Conexitatea internațională

Potrivit art. 1.076 NCPC, „când instanța română este sesizată cu judecarea unei cereri, ea este competentă să judece și cererea care este legată de cea dintâi printr-un raport atât de strâns, încât există interesul pentru cercetarea și judecarea acestora în același timp, cu scopul de a evita soluții care nu ar putea fi conciliate dacă cererile ar fi judecate separat”.

Nici reglementarea cu titlu de noutate a conexității internaționale prin art. 1.076 NCPC nu va produce, în ceea ce ne privește, efecte în viitorul apropiat.

Potrivit textului legal, instanța română legal sesizată cu o cerere este competentă să judece și cererile conexe cu aceasta, pentru a evita soluții contradictorii.

Legea nu prevede în fața cărei instanțe au fost formulate cererile conexe. Dacă au fost formulate în fața instanței române, atunci problema nu este una de conexitate, ci se suprapune peste ipoteza cererilor incidentale, reglementată în cadrul art. 1.073 NCPC. Dacă însă textul legal face referire la o cerere conexă cu care a fost sesizată o instanță străină, atunci nu produce efecte.

Am arătat în partea introductivă că fiecare instanță aplică propriile norme de procedură atunci când judecă procese cu elemente de extraneitate. Faptul că o instanță română, în temeiul art. 1.076 NCPC apreciază că o cerere aflată pe rolul unei instanțe străine este conexă cu acțiunea introductivă pe care trebuie să o soluționeze, și se declară competentă în acest sens, nu afectează în niciun fel instanța străină sesizată. Putem remarca aici și faptul că reglementarea internă nu introduce nici condiții cu privire la anterioritatea cererii din România.

Instanța străină va recurge în toate cazurile la normele procedurale ale forului de care aparține pentru a determina soarta cererii conexe cu litigiul din România, și nu va fi în niciun fel legată de soluția instanței române¹³. Doar dacă *lex fori* al instanței străine permite acest lucru, atunci cauza poate fi declinată în favoarea instanței române, ceea ce ar ridica însă noi probleme de aplicare concretă, întrucât procedura civilă internă nu reglementează nici modalitatea în care instanța poate conexe un dosar aflat pe rolul unei instanțe străine.

---

¹³ În acest sens, s-a arătat pe bună dreptate că deși legiuitorul român admite conexitatea astfel reglementată, este necesar ca statele în care se desfășoară celelalte procese să o permită la rândul lor, sau să existe un cadru convențional comun – F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 698.

S-a arătat în doctrină că excepția conexității nu poate fi considerată un criteriu pozitiv general atributiv de competență, constituind doar un incident procedural care poate avea ca efect suspendarea judecării sau dezinvestirea instanței¹⁴. Deși această opinie are meritul de a atribui efecte art. 1.076 NCP, din păcate nu își are susținere în formularea textului, care conduce la soluția unei prorogări de competență, nicidecum a unei situații în care instanța română să poată suspenda cauza, cu atât mai puțin să se dezinvestească.

Pentru a conferi o minimă coerență textului legal, și pentru a-i da acestuia șansa de a fi recunoscut în străinătate, s-a propus interpretarea potrivit căreia, deși nu este expres prevăzută, trebuie recunoscută și trebuie să i se dea efect situației în care conexarea unei cauze aflate pe rolul unei instanțe române este dispusă de către o instanță străină¹⁵.

Subliniem că textul intern privind conexitatea internațională se poate aplica doar în situațiile pe care le-am identificat cu ocazia analizei litispendenței internaționale, anume instanța străină să aparțină unui stat nemembru, cauza să nu fie cuprinsă în sfera regulamentelor europene privind competența, respectiv să nu existe convenții internaționale cu dispoziții contrare. Conform art. 28 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001: „în cazul în care acțiuni conexe sunt pendinte înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior poate suspenda judecata”. Alin. (2) prevede: „dacă aceste acțiuni sunt pendinte în primă instanță, instanța sesizată ulterior poate, la cererea uneia dintre părți, să-și decline competența, dacă prima instanță sesizată are competență în acțiunea în cauză și dacă legislația internă permite conexarea acestor acțiuni”, în timp ce potrivit alin. (3), „în înțelesul prezentului articol, sunt considerate conexe acele acțiuni care sunt atât de strâns legate între ele încât este oportună instrumentarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor”.

În accepțiunea legislației europene, sunt astfel conexe acele acțiuni care sunt atât de strâns legate între ele încât este oportună instrumentarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor. Noțiunea de *ireconciliabilitate* a fost definită în jurisprudența CJCE ca fiind acea situație ce antrenează consecințe juridice care se exclud reciproc¹⁶.

¹⁴ A se vedea S. Deleanu, *op. cit.*, p. 534.

¹⁵ A se vedea F.G. Păncescu, *op. cit.*, p. 698.

¹⁶ *Ibidem*, p. 535: cauza 145/86, Hotărârea din 4 februarie 1988, par. 22.

5. Concluzii

Deși consacrarea litispendenței și conexității internaționale prin noul Cod de procedură civilă constituie fără îndoială un pas înainte față de fosta reglementare, credem că legiuitorul român nu a dat dovada unei suficiente preocupări pentru crearea unui regim juridic coerent al celor două instituții.

Intenția de a se depărta de reglementările internaționale și europene consacrate în materie a avut drept rezultat instituirea unor proceduri cu un grad ridicat de incertitudine, aproape arbitrar, care nu credem că va avea ca efect o aplicare unitară a noilor prevederi normative, punându-se în mod serios chiar problema inaplicabilității în ceea ce privește conexitatea internațională.